

EXTERN KVALITETSGRANSKNING av specialiseringstjänstgöring

Södersjukhuset

Klinik

Ögonsjukdomar

Specialitet

2022-11-14 – 2022-11-15

Datum

Stockholm

Ort

Inger Westborg och Kristina Tornqvist

Inspektörer

Styrkor

- Allmän oftalmologisk verksamhet med goda möjligheter att följa patienter över tid
- Individuell utbildningsplan finns
- Bra arbetslokaler, ST-läkare har egen arbetsplats med dator.
- ST-kontrakt finns
- Engagerad studierektor
- Ledningen har hög ambition för och är positivt inställd till god ST-utbildning
- God tillgång till specialist att fråga inom alla delar av verksamheten
- ST-läkare dokumenterar enligt kraven
- Specialistkollegium genomförs
- Introduktionsprogram vid tjänstgöringens början finns
- God struktur finns för hela ST-tidens genomförande enligt utbildningskraven
- Ambitiöst internutbildningsprogram
- God möjlighet till deltagande i externa kurser/konferenser
- Handledarsamtal schemalagda under placering på SÖS
- Möjlighet till fortsatt forskning
- Specialistexamen/EBO rekommenderas. Tid för instudering på arbetstid ges.
- God kollegial stämning

Svagheter

- Huvudhandledaren har bristfälliga möjligheter att följa ST-läkarens utveckling under de tre senare åren av utbildningstiden
- Individuell utbildningsplan bör kompletteras med tydlig struktur på utbildningsmomenten som genomförs på SÖS
- Avsaknad av journal club medför svårigheter att värdera ST-läkarens vetenskapliga syn och förhållningssätt
- Regelbundna handledarträffar saknas

Förbättringspotential

- Individuell utbildningsplan kan förbättras med tydligare struktur på utbildningsmomenten som genomförs på SÖS
- Förbättrad kommunikation mellan huvudhandledare och ST-läkare under utbildningen på S:t Erik för att följa kompetensutvecklingen
- Handledarträffar bör ske med regelbundenhet
- Införande av journal club regelbundet
- Individuell studietid bör tydliggöras i schema/individuell studieplan
- Tid för schemalagd handledning kan utökas i början av tjänstgöringen

STRUKTUR

A Verksamheten

Södersjukhusets ögonklinik, Stockholm har tillsammans med Sankt Eriks ögonsjukhus och de privata vårdgivare som ingår i Vårdval Stockholm ett primärt upptagningsområde på ca 2,3 miljoner invånare. Ögonkliniken, Södersjukhusets är ett eget verksamhetsområde vars uppdrag är att bedriva allmän ögonsjukvård, akut ögonsjukvård, injektionsbehandling samt laserbehandlingen retina, glaukom och Yag kapsulotomier Ögonmottagningen har ca 24 000 vårdtillfällen och är öppen dagtid. Kliniken bedriver öppenvårdsverksamhet inom område näthinnesjukdomar, glaukom samt .allmän oftalmologi inklusive akut oftalmologi. Övriga områden tillgodoses genom tjänstgöring på S:t Eriks ögonsjukhus. Ögonkliniken har utbildningsverksamhet och forsknings möjligheter via Karolinska Institutet.

Utbildningsverksamheten innefattar klinisk placering i oftalmologi för studenter på läkarprogrammet. Syncentral sorterar under annan förvaltning. Klinikens verksamhet är tillräckligt bred för att täcka målbeskrivningen för ST under del av utbildningstiden och med nuvarande planering av ST- läkarutbildningen där 60 % av tjänstgöringstiden förläggs till S:t Eriks ögonsjukhus ges samlat en mycket god och strukturerad utbildningstid.

Ögonkliniken tar regelbundet emot randande ST-läkare inom allmänmedicin.

Sammanfattningsvis har verksamheten en god planering av ST-läkarutbildningen och i nära samarbete med S:t Eriks Ögonsjukhus är den tillräckligt stor och allsidig för att erbjuda adekvat bredd inom ögonspecialiteten. Verksamheten har jouransvar för akuta ögonpatienter under kontorstid, under placering på S:t Eriks Ögonsjukhus deltar ST-läkarna i kontinuerlig jour. Det finns skriftliga riktlinjer från vårdgivaren om hur specialitetsutbildningen ska genomföras och utvärderas. En jämställdhetsplan finns på övergripande nivå.

Föreskrift

Verksamheten har de förutsättningar som behövs för att genomföra specialiseringstjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket, enligt SPUR-modellen, innebär att:

- Skriftliga riktlinjer från vårdgivaren om hur specialiseringstjänstgöringen ska genomföras finns.
- Skriftliga riktlinjer från vårdgivaren om hur specialiseringstjänstgöringen ska utvärderas finns.
- Tjänstgöringen är tillräckligt allsidig.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter följs.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

B Medarbetarstab och interna kompetenser

Samtliga handledare är specialister i oftalmologi. Alla handledare har genomgått handledarutbildning. Specialistkompetent studierektor finns som har genomgått handledarutbildning. Studierektorn har en skriftlig uppdragsbeskrivning med viss arbetstid, efter behov, avsatt för uppgiften. Mycket god tillgång till kliniska instruktörer i det dagliga arbetet.

Föreskrift

- Samtliga huvudansvariga ST-handledare har specialistkompetens i avsedd specialitet.
- Samtliga huvudansvariga ST-handledare har genomgått handledarutbildning.
- Tillgång till specialistkompetent studierektor med handledarutbildning finns.
- Tillräckligt många läkare med relevant specialitet och kompetens finns för att alla ST ska få adekvat handledning.
- Tillräckligt många läkare och andra medarbetare med relevant kompetens finns för att instruktioner ska kunna ges.

Allmänna råd

- Studierektorn har relevant specialistkompetens.

Kvalitetsindikator

- Generella skriftliga instruktioner för ST-handledning finns.
- Regelbundna handledarträffar för ST-handledarna finns.
- Skriftlig uppdragsbeskrivning för SR finns.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.

C Lokaler och utrustning

Nyrenoverade rymliga lokaler med god funktionalitet. God teknisk utrustning finns. ST-läkare har egen arbetsplats och dator. God tillgång till bibliotekstjänst.

Föreskrift

Verksamheten har de förutsättningar som behövs för att genomföra specialiseringstjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket, enligt SPUR-modellen, innebär att:

- A. Adekvat utrustning för diagnostik, utredning och behandling finns.

Kvalitetsindikator

- A. ST-läkarna har tillgång till funktionell arbetsplats.
- B. Tillgång till IT-baserade kliniska beslutsstöd, sökbar vetenskaplig databas, stöd från bibliotek eller FoU-enhet finns.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter följs.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

PROCESS

D Tjänstgöringens uppläggning

ST-läkare introduceras enligt enhetens introduktionsprogram. ST-läkarna har ST-kontrakt samt individuella utbildningsprogram som överensstämmer med målbeskrivningen innefattande tjänstgöring på S:t Eriks Ögonsjukhus. Följsamheten till utbildningsprogrammet är god och det revideras skriftligen enligt anvisning. Utbildningen under tjänstgöringen på Södersjukhuset är integrerad under de två första åren, inom de delar som fullföljs där. Under de följande åren på S:t Eriks Ögonsjukhus är tjänstgöringen indelad i blockplaceringar inom de olika subspecialiteterna/sektionerna, där varje sektion har ett eget utbildningsprogram och varje placering avslutas med någon form av kunskapskontroll. Den sammanlagda jourtjänstgöringen med jourfall utgör mindre än 30 % av den aktiva tjänstgöringstiden.

Föreskrift

Verksamheten har de förutsättningar som behövs för att genomföra specialiseringstjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket, enligt SPUR-modellen, innebär att:

- Det finns skriftliga riktlinjer för hur målbeskrivningen ska uttolkas samt styrande dokument för tjänstgöringens upplägg.
- Jourttjänstgöring/beredskap uppfyller kraven i målbeskrivningen.

Föreskrift

- Alla ST-läkare har individuellt utbildningsprogram som utgår från kraven i målbeskrivningen.
- Det individuella utbildningsprogrammet följs regelbundet upp och revideras vid behov i samråd med SR, HL och ST-läkaren.

Allmänna råd

- SR bör utgöra en organisatorisk stödfunktion till verksamhetschef, handledare och ST-läkare.
- SR bör medverka till utarbetning av ST-läkarnas introduktionsprogram.
- SR bör ta del av verksamhetschefens och handledarens bedömning av ST-läkaren.

Kvalitetsindikator

- Alla ST-läkare får introduktion till tjänstgöringen.
- Tillgång till individuella utbildningsprogram och handledning för de leg läkare utan specialistkompetens som arbetar vid enheten med siktet inställt på ST finns.
- Alla ST-läkare har lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter att uppnå målen i mål-beskrivningen oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnicitet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.

E Handledning och uppföljning

En personlig handledare är utsedd för varje ST läkare. Handledarsamtal genomförs regelbundet, i regel en gång per månad och planeras in i schemat under tiden på Södersjukhuset. Handledarsamtal liksom uppnådd kompetens, förvärvade kunskaper och färdigheter i enlighet med målbeskrivningen dokumenteras av ST läkarna.

Specialistkollegium genomförs regelbundet en gång per år under tjänstgöringstiden på Södersjukhuset och återkoppling ges av handledaren till ST-läkaren. Verksamhetschefen har årliga medarbetarsamtal med ST-läkarna. Tillgång till klinisk handledare finns på samtliga placeringar under hela utbildningstiden, vilket ger god tillgång till instruktioner i det dagliga arbetet. Huvudhandledaren befinner sig på Södersjukhuset även under ST-läkarens placering på S:t Eriks Ögonsjukhus, ansvarig lokal handledare finns på S:t Erik. Huvudhandledare och ST-läkare planerar gemensamt in handledarsamtal under placeringen på S:t Erik, dessa sker då med längre intervall. Studierektor och huvudhandledare på SÖS har kontakt med S:t Eriks Ögonsjukhus i samband med årligt specialistkollegium.

Föreskrift

- Handledningen utgår från det individuella utbildningsprogrammet.
- Det finns en utsedd huvudansvarig handledare för varje ST.
- ST-läkaren har tillgång till handledare under varje utbildningsperiod.
- Fortlöpande bedömning av ST-läkarens kompetensutveckling utifrån målbeskrivningen och utbildningsprogrammet görs under hela ST.
- Kontinuerlig bedömning utförs av verksamhetschef (motsvarande) och huvudsaklig handledare.
- Verksamhetschef (motsvarande) ansvarar för att den kontinuerliga bedömningen dokumenteras.

Allmänna råd

- ST-läkaren bör, utöver handledning, få fortlöpande instruktioner.
- Handledningen är inplanerad i ordinarie tjänstgöringsschema.
- Den huvudansvariga handledaren tjänstgör där ST-läkaren huvudsakligen genomför sin specialiseringstjänstgöring.
- Handledarutbildningen bör omfatta handledning, pedagogik, metoder för bedömning, kommunikation och etik.
- Den fortlöpande bedömningen görs med på förhand kända och överenskomna metoder.
- Påvisade brister i ST-läkarens kompetens leder till en åtgärdsplan.
- Verksamhetschefen eller motsvarande håller regelbundna utvecklingssamtal med ST-läkarna.

Kvalitetsindikator

- ST-läkarnas sidoutbildning följs upp.
- Varje enhet har en plan för hur ST-läkare som riskerar hamna i svårighet för att uppnå enskilda delmål, sin professionella utveckling generellt eller av personliga skäl, ska kunna hjälpas.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.

F Teoretisk utbildning

Teoretiska kurser och utbildningar planeras in i ST tjänstgöringen och ST läkaren får gå alla förekommande ST kurser inom specialiteten. ST läkarna erbjuds även andra externa utbildningar inom specialiteten. Kurs i ledarskap, kommunikation, forskningsmetodik, sjukvårdsorganisation erbjuds liksom handledarkurs. Mycket ambitiöst internt utbildningsprogram finns för hela ST-gruppen tillsammans med S:t Eriks Ögonsjukhus samt ambitiösa utbildningsprogram på de olika sektionerna där. Tid för självstudier finns liksom administrativ tid.

Föreskrift

Verksamheten har de förutsättningar som behövs för att genomföra specialiseringstjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket, enligt SPUR-modellen, innebär att:

- Teoretiska utbildningsmoment och kurser planeras in i enlighet med målbeskrivningen.
- ST-läkarna genomgår den teoretiska utbildning som definieras i det individuella utbildningsprogrammet.

Föreskrift

- SR samordnar ST-läkarnas interna och externa utbildning.

Allmänna råd

- Intern utbildning planeras in i det individuella utbildningsprogrammet.
- Extern utbildning planeras in i det individuella utbildningsprogrammet.
- Tid för regelbundna självstudier planeras in i det individuella utbildningsprogrammet.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.

G Medicinsk vetenskap och kvalitetsarbete

Utbildning erbjuds för att erhålla ett medicinskt och vetenskapligt förhållningssätt. ST-läkare genomför ett skriftligt individuellt forskningsarbete enligt målbeskrivningen och detta rapporteras på avsett vis. Tid avsätts för arbetet i tillräcklig utsträckning.Handledare med adekvat akademisk kompetens för det vetenskapliga arbetet finns i samarbete med S:t Erik. Kvalitetsarbete genomförs enligt målbeskrivning. Inom verksamhetsområdet finns kompetens för evidensbaserat kvalitetsförbättringsarbete. Möjlighet till fortsatt forskning finns i samarbete med Karolinska institutet.

Föreskrift

- Utbildning erbjuds för att uppnå ett medicinskt vetenskapligt syn- och förhållningssätt.
- Goda förutsättningar finns för genomförande av ett skriftligt individuellt arbete enligt vetenskapliga principer.
- ST-läkarnas kompetens i medicinsk vetenskap bedöms fortlöpande och återkoppling sker.
- ST-läkarna ges möjlighet att utveckla kunskap om och kompetens i kvalitets- och patientsäkerhetsarbete.
- Goda förutsättningar finns för att genomföra, dokumentera och redovisa ett kvalitetsarbete.
- ST-läkarens kompetens i kvalitetsutveckling bedöms fortlöpande och återkoppling sker.

Kvalitetsindikator

- ST-läkares genomförda individuella arbeten publiceras eller presenteras vid vetenskapliga möten.
- Tillgång till ett välfungerande doktorandprogram finns.
- Enheten har regelbundna möten där medarbetare diskuterar och kritiskt granskar vetenskaplig litteratur.
- Minst ett, på enheten utfört, självständigt forskningsprojekt har publicerats i vetenskaplig tidskrift eller presenterats vid vetenskapligt möte de senaste två åren.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter följs.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

H Ledarskapskompetens och kommunikativ kompetens

Kurs inom bland annat ledarskap och kommunikativ kompetens erbjuds. Sit-in används strukturerat. ST-läkare har läkarstuderande och auskulturerande ST-läkare inom allmänmedicin med under sina mottagningspass. Strukturerad uppföljning av utveckling inom ledarskap och pedagogik sker i begränsad omfattning

Föreskrift

- ST-läkaren ges förutsättningar att utveckla ledarskapskompetens i enlighet med målbeskrivningen.
- ST-läkaren ges kontinuerlig handledning i ledarskapskompetens.
- ST-läkarens kompetens i ledarskap bedöms fortlöpande och med återkoppling.
- ST-läkaren ges förutsättningar att utveckla den kommunikativa kompetensen såväl muntligt som skriftligt i enlighet med målbeskrivningen.
- ST-läkaren ges kontinuerlig handledning i kommunikativ kompetens.
- ST-läkarens kommunikativa kompetens bedöms och återkoppling sker.

Allmänna råd

- ST-läkaren bereds möjlighet att undervisa under handledning.
- ST-läkaren bereds möjlighet att själv handleda under handledning.
- ST-läkaren bereds möjlighet att delta i inom- eller mellanprofessionell reflektion i grupp.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.